

פתרון הבחינה בגאוגרפיה, 1 יח"ל מועד קיץ 2010

שאלונים: 574, 057102

מוגש על-ידי: אורי רעי, אלי לוי, אילנית גולדשטיין ואורית גרינשפן

מורים לגיאוגרפיה ברשת בתי הספר של יואל גבע

חבל ארץ שלא נלמד - מקסיקו

על הנבחן היה לענות על ארבע שאלות: על שאלה 1 (חובה), ועל שלוש מהשאלות (2-5).

שאלה מספר 1 - חלוקה ליחידות, מיקום, מאפייני אקלים

סעיף א

חלוקה נעשתה ע"פ יחידות נוף טופוגרפיות:

יחידה מספר 1 - חצי האי קליפורניה. האזור בנוי מרצועת מישור צרה משני הצדדים ורכס הררי במרכז שגובהו בין 1000-2000 מטר. הפסגה הגבוהה מעל 3000 מטר.

יחידה מספר 2 - מישור החוף הפסיפי. גובה האזור בין 0-200 מטר. בתוך רצועת המישור - הרים. היכן שנהרות נשפכים לים המישור מתרחב. ישנם מפרצים גדולים לאורך החוף.

יחידה מספר 3 - ההרים הגבוהים. נקראים גן הרי הסיירה מדרה גובהם מעל 2000 מטר, הפסגות מגיעות ל - 5000 מטר. הרים אלה הם חלק מהקודלירה. במרכז ההרים - רמה גבוהה.

יחידה מספר 4 - רמת מקסיקו. איזור שגובהו בין 400-800 מטר. נוף מישורי. מעל גבי המישור בולטים הרים.

יחידה מספר 5 - החוף האטלנטי. רצועת מישור לכל אורך החוף המזרחי של המדינה. גובה 0-200 מטר. בדרום מזרח המישור רחב מאוד, חלק מהנהרות יוצרים ביצות ובחלק מהאזורים מפרצים וחלק מהחוף ישר.

סעיף ב

מאפייני אקלים

העיר סיווד חורס - מאפיינת אקלים מדברי. משרה טמפרטורות גדול, בחורף כ- 7 מעלות ובקיץ כ- 28 מעלות. חורף קריר בקיץ חם. כמויות משקעים קטנות הגשם ביולי אוגוסט בכל אורך השנה פחות מ 200 מילימטר גשם.

העיר מרידה - נמצאת בדרום מזרח ביוקטן. מאפיינת אקלים טרופי. משרה טמפרטורות קטן מאוד בין 24-30 מעלות במשך כל השנה. הגשם יורד בכל השנה אבל בעיקר בין החודשים יוני-אוקטובר, הקיץ גשום מאוד.

סעיף ג

מרידה ממוקמת בקו רוחב 21 מעלות צפון. המיקום בקו הרוחב העולמי משפיע על עוצמת קרינת השמש שהיא חזקה באזור זה מכיוון שהשמש פוגעת בזווית של 90 מעלות (מתפזרת על שטח קטן ולכן עוצמתה חזקה). עיר זו נמצאת ברצועת האקלים הטרופית.

סיווד חורס ממוקמת בקו רוחב 32 מעלות צפון. המיקום בקו הרוחב העולמי משפיע על עוצמת קרינת השמש שהיא פחות חזקה באזור זה מכיוון שהשמש פוגעת בזווית דיי חדה (מתפזרת על שטח גדול יותר ולכן עוצמתה פחות חזקה) עיר זו נמצאת באקלים סוב-טרופי / ממזוג חם.

שאלה מספר 2 - אסונות טבע

סעיף א

רעידות אדמה עלולות להתרחש באזור דרום ודרום מערב מקסיקו. **הוריקן** עלול להתרחש בחופים המזרחיים והמערביים של מקסיקו. **בצורת** עלולה להתרחש בצפון מקסיקו בגבול האקלים המדברי.

סעיף ב

רעידות אדמה עלולות להתרחש במקסיקו מכיוון שמקסיקו נמצאת ברצועת גבול ומגע בין לוחות, אזור מוקדי התפשטות רעידות. **הוריקן** - מקסיקו נמצאת בין האוקיינוס האטלנטי לאוקיינוס השקט. אוקיינוסים באקלים טרופי עם מים חמים ולחות רבה וזה יוצר את אי היציבות שבה מתחיל שקע להתפתח לסופה.

סעיף ג

התמודדות עם רעידות אדמה מתאפשרת באמצעות בנית מבנים ותשתיות ברמה שתאפשר עמידות בפני רעש. התמודדות עם הוריקן מתאפשרת באמצעות חיזוי ומעקב אחר התפתחות הסופה הארכת עצמתה ובמקרה הצורך פינוי האוכלוסייה מהאזורים העלולים להיפגע מסופה בעצמה חזקה.

שאלה מספר 3 - כלכלה - תיירות

סעיף א

במרכז המדינה יש הרים, נהרות הזורמים ממקומות גבוהים למקומות נמוכים - יכול להוות מקור משיכה למטיילים. חצי האי יוקטן נמצא באזור הקריבי, מתאפיין באקלים טרופי. מישורים, חופי ים, חופים מפורצים, לגונות, חופי אלמוגים כל אלו מושכים אליהם תיירים רבים.

סעיף ב

התיירות תורמת לכלכלת מקסיקו. 12.7% מהתמ"ג ומספקת 13.7% ממקומות העבודה במדינה. בשאר מדינות אמריקה הלטינית התיירות תורמת רק 6.6% מהתמ"ג ומספקת רק 6.4% ממקומות העבודה במקומות אלו. הסבר אפשרי לחשיבות הרבה של התיירות לכלכלת מקסיקו, קשור כנראה לרמת הפיתוח של המדינה - לפי אינדקס הפיתוח של האו"ם מדינה זו נחשבת למדינה ברמת פיתוח גבוהה 0.8-0.9 ולכן מספקת כנראה לתייר תשתיות פיזיות ופיננסיות נוחות יותר לעומת מדינות אחרות באמריקה הלטינית אשר נמצאות ברמת התפתחות נמוכה יותר לעומת מקסיקו.

סעיף ג

השפעה שלילית אפשרית אחת של התיירות על מקסיקו היא הרס נופים ופגיעה בתרבויות המקומיות הנחשפות לדברים הזרים להם.

שאלה מספר 4 - עיור

סעיף א

תקופה ראשונה: 1950 – 1990. בתקופה זו תהליך עיור מואץ. אחוז האוכלוסייה העירונית עלה מ 42% ל – 72%.

גורמים אפשריים:

- ירידה בהיקף הקרקעות החקלאיות כתוצאה מריבוי טבעי גבוה.
- תעשיית הנפט של מקסיקו התפתחה מאוד ונדרשו עובדי נפט רבים.
- הממשלה ערכה רפורמות כלכליות ופיתחה את התעשייה.
- תהליכי פיתוח בענף השירותים הביאו לנטישת ענפי החקלאות.
- מודרניזציה ומיכון בחקלאות הביאו לירידה במספר העובדים בתחום.

תקופה שנייה: 1990 – 2010. האטה ניכרת בתהליך העיור. השינוי באחוז האוכלוסייה העירונית

קטן מאוד ובא לידי ביטוי באחוזים בודדים.

הצפיפות העירונית כתוצאה מההגירה מאסיבית הפחיתה את המשיכה לעיר.

הממשלה פיתחה את אזורי הכפר.

פשע ועוני הפכו את הערים לפחות אטרקטיביות.

ירידה בריבוי הטבעי בערים.

סעיף ב

ההשפעות על הערים הגדולות כתוצאה מגידול האוכלוסייה העירונית (על הנבחן היה לציין שתי השפעות):

- קריסת תשתיות. הביוב, המים, שרותי התברואה אינם מסוגלים להכיל את האוכלוסייה שגדלה בקצב מהיר מדי. כושר הנשיאה של העיר קטן.
- העיר הוקפה בשכונות עוני.
- צפיפות וזיהום רב בעיר.
- רעש בכל שעות היממה מכלי רכב ואוכלוסייה רבה.
- קיטוב חברתי עצום בין עניים לעשירים.
- פשע ומחלות מתפשטים.
- הגידול המהיר הצריך הגדלת שרותי הביטחון והתברואה בעיר.
- אבטלה רבה בערים.

סעיף ג

פני השטח בו ממוקמות הערים העתיקות: מקסיקו סיטי, אקטפק וקרטרוא הוא הררי גבוה – מעל 5000 מטר.

סיבות למיקומן של ערים אלו באזור ההררי הגבוה (על הנבחן היה לציין שתי סיבות):

- אזור זה הוא קו פרשת המים לנהרות רבים, דבר שאפשר אמצעי קיום וחקלאות.
- האזור ההררי נוח אקלימית מאזורים מדבריים שאופייניים לאזורים הנמוכים.
- האזור ההררי מהווה אמצעי הגנה טוב מפני אויבים.

שאלה מספר 5- הגירה

סעיף א

חלוקת הגבול בין מקסיקו לארצות הברית ממערב למזרח :
גבול מדיני יבשתי ארוך. גבול טבעי – נהר ריאו גרנדה.
קשיים אפשריים בחציית הגבול :

האקלים באזור הוא מדברי עם טמפרטורות גבוהות ביום וטמפרטורות נמוכות בלילה.
השטח בחלקו היבשתי הררי ומפותל.
הנהר מקשה על החצייה של הגבול, ונדרש לחצות אותו באמצעות כלי שיט.

סעיף ב

הסיבות האפשריות לכך שמקסיקנים רבים מנסים לחצות את הגבול לארצות הברית :

- מקסיקו היא מדינה ענייה ומתפתחת בהשוואה לארצות הברית. השבעה והעשירה.
- אחוז המועסקים בחקלאות במקסיקו מאוד גבוה והדבר מלמד שרבים עוסקים בחקלאות קיום וסובלים מעוני רב.
- ענף השירותים מאוד מפותח בארצות הברית, ומקסיקנים רבים מעדיפים לעבוד במדינה זו בתחום השירותים הפשוטים, מפני שהעוסקים בשירותים בארצות הברית (רופאים, רואי חשבון, מורים וכד') זקוקים לעובדי שירותים פשוטים כמו משק בית, מטפלות וכד'. רבים מעוניינים לשפר את איכות ורמת החיים מפני שבמקסיקו האפשרויות הכלכליות מוגבלות.

סעיף ג

השפעות **חיוניות** על מקסיקו הנובעת מההגירה ממנה לארצות הברית :

- המהגרים שולחים כספים, אילו מהווים מקור הכנסה למדינה.
- ירידה באבטלה.
- המהגרים לומדים תחומי ידע שונים ומביאים עימם ידע זה חזרה למקסיקו.

השפעות **שליליות** על מקסיקו הנובעת מההגירה ממנה לארצות הברית :

- רוב המהגרים הם צעירים והם מהווים כוח מפרנס במדינה.
- רוב המהגרים הם גברים לכן הנטל הכלכלי והחברתי נופל על הנשים שנותרו במדינה וגם על המדינה עצמה.
- המהגרים יוצרים מתחים בין מקסיקו לארצות הברית ולכן השלטון האמריקאי מעוניין לסגור את הגבולות.